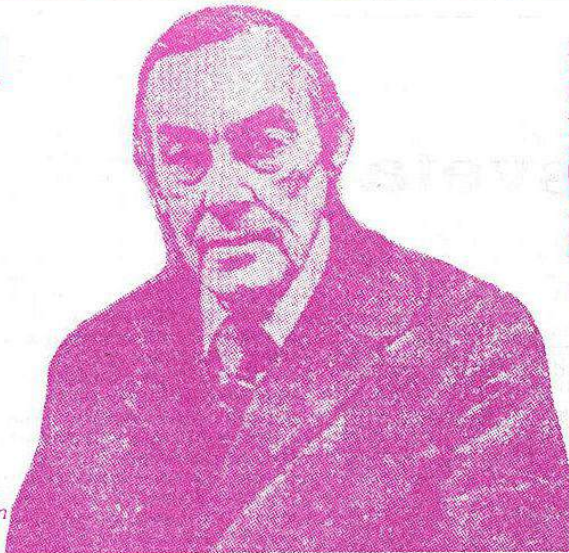

nisam ni bolji, ni gori od drugih

arsenij tarkovski

Arsenij TARKOVSKI (1907) se pesničkom knjigom javio relativno kasno (1962. godine „Uoči snaga“), ali po rečima prof. M. Jovanovića „uziva poštovanje najautoritativnijeg lirsko refleksivnog pesnika posle smrti Ahmatove“. Slede zbirke „Zemlji – Zemaljsko“ (1966), „Vesnik“ (1969), „Pesme“ (1974). Afirmaciji poezije Arsenija Tarkovskog mnogo je pomogao film njegovog sina Andreja Tarkovskog „Ogledalo“ u kojem se stihovi Arsenija Tarkovskog recituju kao filozofska podloga filma.

Prevedeni stihovi su objavljeni u SSSR 1987. godine.

A.B.

DŽEZ

Ponesi sa sobom,
Ponesi svoj dar večni –
Let noćni
Nad čašom dragocenom.
Oprosti mi zanos
Tihih gitara havajskih,
Na svetu nema
Zelenih voda biskajskih,
Zelenih voda
Biskajskih, gde, svetlucajući,
Brod plovi
Kao leptir veliki.

U mrljama svetla i spletu linija
Našao sam sebe, kao brat brata:
Bumbar piruje u samoj srži
Ruže četiri koordinata.

Ne znam ko sam i odakle,
Gde sam začet – u raju ili paklu,
Znam samo da ću za to čudo
Svoju besmrtnost dati.

Ne seća se domovine.
Pomerajući laticice Vasionom,
Pete koordinate života –
Samosvesna duša.

Na polje nepožnjevana žita
Zlatne se lade spustile.
O kako si blisko, nebo sutona,
Mojoj spaljenoj zemlji!

Svako ti jedro rumeno i tanko,
Otvori nam stepske puteve,
Pomoz mi da iz vrelih jama,
U tvoju svežinu dodemo.

Setio sam se gradova kojih više nema,
I čudno je da su postojali nekada,
U kestenima i svećama, devojačka odežda,
S vožnjom u prazničnim kočijama i kolima.
U zelenom gradu, u kojem carevaše poeta
Nad botaničkom zbirkom, u nadi
Plamen Italije da upali u nadi
i u starosti vesele građane opeva.
Bezumni mladosti čudne nas načela,
Vremena i društva, a posle se glava
Tako ludo vrti, kad ustaje časna
Obična muškost uz zavijanje „fau-dva“,
Suština nije u zlatu svećanih sala

Nego u patnji sirotinje i jarugama
i odaja
razvalina

GOLUBOVI NA TRGU

Nisam ni bolji, ni gori od drugih
Na trg idem sa svima
Da kupujem sitno seme
I bacam ga gradskim golubovima,
Zato što sam ih izvajao,
Zato što sam svojim rukama
Mesio glinu, kao mrtvi u rakama,
Zato što sam od rane bajoneta
Bez budjenja spavao, kao drugi,
U lepljivoj glini življi od živih,
Zato što sam od gline Rusije
Svim narodima izvajao njih.

Sa ruskog: Aleksandar Badnjarević

Deset mi je godina bilo kad je pesak
Došao u moj grad na kraju Vasionom
I kao večni teret legao mi na kapak,
Kao sunce nad spaljenom Sijenom.

Skrivala se reka u gradu stepskom
Blize tasu slepe starine,
I zraku zaprašenom peskom,
I petostrukoj svirali od grane zovine.

Dugo sam živeo i shvatio na kraju,
Ako je detinjstvo zauvek ostalo,
Onda na mostu svirač još svira u svojoj
Sviralu, kao sunce u Vasioni stalo.

Evo, gledam iz mog sećanja
I prstom podižem kapak oka:
Postoji sećanje – čuvar dana
I sećanje – predvodnik veka.

Na pet usta mu svira svirala,
Puciće grlo, odgovor joj pevanje!
A te je godine peščana bura omanula,
A ja joj pošao u sretanje.

NOTE

Činilo se, život jednostavan, kao
pravilan kanon,

U pet tonova živiš, svirajući,
Dok te još nije počinjao Anon'
S kraja na kraj bacajući.

Neće potrajati dečja sonata,
Sve je glupost, staklena,
Prošumeće sonate, nije to govor života,
Ali nek se pamti Sicilijana.

Kako je lep jorgovan i lepa sećanja!
Klavijaturom promiče dosada;
Dovoljno je u rosu pasti bez disanja,
Note nisu potrebne tada.

A note neko uoči Nove godine
Po crnom kraju razvejava,
A posle ih rukom u red udene
I u majski dan ih prelistava.

Reći ćeš: »Sve je to ovde, možda –
Ili na kraju, ili na početku,
Mogao bih se setiti svega – čitavog života
i praznika – sada,
Da stranice nisu razbacali...«

Postoji grad, nad reke vodama,
Ali ribe nema u reci,
A na mostu siromah drema
S tasom u ruci.

Ko je mostom išao često,
Tas je video,
Neko je kopejku neko pet
A poneko ništa nije dao.

A kako tas peva,
Ljulja se, zvoni,
Priča o sebi,
O siromahu govori.

Nije od olova,
Ruci nije težak,

Ni od gline – pašće,
Odkočiće prazan.

Ko je mostom išao često,
Ne seća se ničega,
Ne seća se grada, ni mosta
Ni prosjaka toga.

Ali hoću da podsetim na sebe
I grad nad rekam,
Da se setim prosjaka hoću
Sa pruženom rukom.

Kada bi bar vetar govorio
S tasom živim...
I ovaj grad bi stvarno
Ostao sa mnom.

MUZIKA U GRADSKOM PARKU

GLAS

Dobro sam zapamtio
škrbotinu rane,
karanfile u dubokoj tuzi.
Nikad neću zaboraviti
zvezde na krzavom
rubu prevrnute čaše.
I kako si mogla
ne verovati da mi od
tabe ostaju samo
karanfil – i koliko ih je bilo u prozorima
–
kao sećanje na večne dane.

DŽEZ

Ne treba mi
Ni svetlo ni pozdrav,
Zvezda u prozoru –
I dosta mi je svetla,
Oprosti mi zanos
Tihih gitara havajskih,
Na svetu nema
Zelenih voda biskajskih,
Zelenih voda

Biskajskih, gde, svetlucajući,
Brod plovi,
Kao leptir veliki.

GLAS

Evo, u najnežniji –
hajde, pokušaj! –
prst stavljaš slabeci,
Gutljaj dopijaš,
karanfil ispuštaš –
lep li je dar Orfeja!
I prsti u tom drevnom
oštrom bolu,
kao da si srce našla,
kao da je taj karanfil stvarno
dlanu bio težak.